

Nro. 67. és 68.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indult Bétsből, Pénteken September 28-dik napján, 1810-ik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s.

E' folyó Sz. Mihály Havának 14-ik napján költ, és tulajdon kezével irt levelkejében Eö Cs. Kir. Felsége, az Udvari Kamara Előülőjének kegyelmessen meg engedni méltoztatott, hogy a' fenn álló egyházi fundatziokhoz és klastromokhoz tartozó sekvő jószágokat conventionalis pénzért el lehessen adni. Atta való nézve, azok, a' kik az illy egyházi jószágoknak megszerzésekre kedvek leszen, akár honnyiak, akár küiföldiek legyenek, magokat vagy az Alsó Austriai Kormány-szék Előülőjénél, vagy egyenessen a' Financia-lis Ministernél jelentsék.

A' Hertzeg Lichtenstein János Huszár Regementjénél szolgáló Boda János Kapitány Urat,

K k

32 esztendőig való hasznos hadi szolgálatjára, és minden történetekben mutatott vitézi bátorságára, 's hivatására való tekintetből, mind a' két nemen lévő törvényes maradékival egyetemben. Magyar Országi Nemességre emelni, és az e' végre ki készítetett, és az Eö Csász. Kir. tulajdon keze aláírásával meg erősített Kir. diplomával, avagy petsetes levéllel, őtet minden taksa fizetés nélkül meg ajándékozni méltóztatott kegyelmessen uralkodó Felsőges Urunk.

Magyar Ország.

Ez idén, tsak nem minden újság leveleinkben kedves Magyar Hazánknak gyászos történeteivel szomorítottuk tiszteletre méltó olvasóinkat. A' Magyar Kurirnak egyik Erd. Olvasója ily szívre ható tudósítást küldött *Táltyáról* hozzánk mostanában.

Szomorú emlékezetét hadja ezen folyó 1810-ik esztendő szivünkben; a' haragos égnek tsapásai táborba szállottak ez idén ellenünk, öszve esküttek romlásunkra, és tsapatonként rohannak mi reánk. — Elsőben is, nagy Pénteken megnyilván az égnek tsatornái, igen nagy özönt bősátottak földünkre, melly vetéseinket el horta, réteinket bé iszapolta, szőlőhegyeinket annyira megárgolta, 's azoknak alsó részeit úgy annyira béiszapolta, 's kövekkel úgy bétöltötte, hogy sokan szöllejeknek allyát örökössen parlagnak hagyni kéntelenítettnek.

Május 22-ik napján más ellenség ütött reánk. A' város felett lévő hegyeinknek majd egy singni termését annyira öszve törte a' jégesső, hogy egy izninél nagyobb termés nem maradt a' szől-

lőtökékenn. Ismét előjött ez a' tsapás Junius 22-ik napján, és e' már nem tsak városunk határán, de más szomszed helységeknek is nagy kárt tett. Azon hólnapnak 3-ikán a' hideg mindenünket el vette, a' jégtől meg maradt szöllöveszszók el száradtak, az allyas helyeken lévő vetések el fagytak, a' fáknak gyümöltsei lehullottak, és a' mi még helyyel-helyyel megmaradt reménysegünk taplalására, az aszály avagy öböly azt is meg rontotta, szöllőhegyeinket úgy meg mellyeztette, a' több tsapásoktól megmaradt áldásnak egy kilentzéd részét úgy el seprette, hogy sok helyeken egy tized rész sem maradt meg. Ezek a' tsapások érdeklették a' több szomszed Hegyallyai városokat is.

Mind ezeknél nagyobb és gyászosabb tsapat következett ezen folyó September hetedik napján, e' mi nemességgel és mester emberekkel bővölködő kiss városunkra, mellyen a' hosszas szárazság után, dél után, mintegy ötödfél órá tájban tűz támadván, városunkat el borította, 184 házat meg emésztett, és azokban 353 külön kenyéren lévő familiákat kóldulásra jutatott. A' tűz lángja az ajtókon és ablakokon a' házakba és pintzékbe bé rohanván, mindent meg emésztett, és a' mit a' szegény emberek hajlékaikból a' tűz elől ki ragadván az útzákra hortak, az is mind prédajáva lönn az irgalmatlan tűznek.

Elégett a' nemesség szine, a' kik ennekelötte sok ezrekkel birtak, 's szükölködő ember társaikat segithették, most magok kérnek másoktól alamizsnát és köntöst, egyebek nem maradván a' testeken lévő és nagy részént meg perzselt fel-

só ruháiknál, kiket szánakozás és könyhúllatások nélkül szemlélni lehetetlen.

Porrá égett a' két Protestáns Ekklésia, a' Reformátusoknak tsak most nagyobbított temploma és tornya, két oskolája, a' Tanítóknak házaik, a' két parochia, az Ekklésia borháza, minden gazdasághoz tartozó eszközökkel együtt. — Elégett hasonlóképen az Evangyélikusoknak új díszes temploma, a' nem régiben épült szép parochiával, és a' tsak tavaly épült új oskolával együtt, elégtek minden templomban vólt ezüst és arany készületjeik — elégtek az Uraságnak 15 épületjei, kortsmái, 's bóltjai, a' város háza, a' városnak minden leveleivel együtt.

Mind ezeket az idő, és a' szorgalmatosság Isten segedelmével helyre hozhatták; de a' Reformátusoknak szent edényeit, arany 's ezüstkelyheket, tányérjait, és arannyal himzett keszkenőit, mellyeket a' régi Erdélyi Fejedelmek, nevezetesen *Lorantfy Susánna és Báthori Sófia* ajándékoztak vala ezen Ekklésiának soha vissza nem lehet szerezni.

Még a' megmaradt galatsér keménységű keves szöllő mikor fog a' nagy szárazság miatt tsak zsendülni is, a' Jó Isten tudja, a' vetés ideje már benn van, de sem szántani, sem vetni nem lehet; ha a' hosszás szárazság után hosszás eső talál következni, sem a' vetést, sem a' szüretet végbe nem vihetjük, és akkor egészen el fog tsüggedni a' népnek szive. — Mind ezekből kiki láthattya, hogy a' tűz, viz, jégesső, aszály, zápor, szárazság egygyes erővel hartzoltak ellenünk. — A' nagy kegyelmű Úr Isten (illy buzgó kivanással rekeszti bé hozzánk küldött leve-

lét a' szomorú szívű tudósító) szánnya meg a' maga népét, botsássa meg büneit, sohol e' földön ne hallassék az Urnak haragja, parantsollyon a' szerentsétleneknek segítséget, 's mindnyájunkat őrizzen meg az illy ostoroktól.

Buda. — Néhai Tek. Mihályfi Ignácz Úr halálával üressen maradott K. Fiscalisságra, méltóztatott Fels. Urunk Tek. Rötth József Urat kegyesen ki nevezni. A' ki eddig a' Fels. Curiánál, több Familiák és Méltóságok Ügyei között M. Gróf Festetics György Úr ó Exája törvényes Jussairais vigyázott.

Portugallia Ország.

A' múlt Augustusnak 26-ik napján, az Almeidai erősséget vitató Frantzia hadi seregek, 11 batteriákból, 65 ágyúkkal kezdték azt szorongatni. A' benn volt katona őrizet sem maradt adós eleinte; de estéli hat órakor egy puskaporos magazinum a' levegőbe vettetvén, és az ostromlók számos tüzes golyóbisokat hányván bé a' várba, az őrizők nagy rémülésbe estek, és három óra múlva azután a' vár Commendansa egy hadi tisztet küldvén ki, az ostromló sereg kormányozójával capitulatióra lépett, melly szerént a' következő napon, reggeli 9 órakor Almeidába a' Francziák bé mentek, a' benn volt katona őrizet hadi fogságba esett, az ott volt tartománybéli katonaság, olly maga lekötelezése mellett, hogy a' jelenvaló háborúban Frantzia Ország ellen fegyverrel nem szolgál, honnyába botsáttatott, a' katonaság hadi fogságba esett, a' tisztelők oldal fegyverek, a' köz katonáknak toniszrájok meg hagyattatott, 's rabságra Frantzia Országba vitettek. — Az Al-

mejdai Spanyol Ország határan fekvő erősségben 115 ágyú, 300000 portzió zviebak, vagy kétszer sült pogátsa, 500 mázsa riskása, 34 nagy hordó bor, 100000 portzió bé sózott hús, és sok mindenféle munitzió találtatott, 's esett a' győzedelmes Frantziáknak kezekbe.

Az ezen erősségben vólt katona őrizet Anglusokból és Portugallusokból állott, maga a' kormányozó is Anglus tiszt vólt, kinek az Eszlingi Herczeg (Marsal Masséna) Augustus 27-ik napján, következő felkérő levelet küldött: „*Gubernátor Uram! Almeida városa tűzben van, minden ostromló ágyuim batteriákban vannak, lehetetlen, hogy az Angliai armádia Kigyelmednek segítségére jöhessen. Arra való nézve adja fel magát Kigyelmed az Eő Csász. Kir. Felsége nemmes indulatú armádiájának — betsülletes feltételekkel kínálom meg Kigyelmedet — gondollya meg Kigyelmed a' Ciudad Rodrigo alatt történt dolgot, azt a' gyászos állapotot, mellybe ez a' város van helyheztetve, és azt a' szerentséltenséget is mellyet Almeida városa magára várhat azon esetre, ha Kigyelmed annak erősségét továbbra is haszontalanúl védelmezni akarja. — Fogadja el Gubernátor Uram az én különös tiszteletemről való erőssítést. — Masséna.*“

Spanyol Ország.

A' Frantzia Monitörnek 11-ik Septembéri darabjában következő hivatal szerént való tudósítás találtatik Spanyol Országról. „A' Kadix városa előtt való hadi munkák nagy szorgalmatossággal folytatódnak — a' rév mentiben készült nagy batteriák közel vannak az elvégzéshez — sok á.

gyuzó salupok, és másféle fegyveres hajók készítettnek. — Az Anglusoknak, és insurgenseknek azon szándékok, melly szerént az ostromló ármádiának háta megett a' szárazra ki szállani igyekeztek vala, héjjaba valóvá tétetett. — A' Grenadai és Andalusiai lakosok semmi egyességben nem akarnak velek lenni. Kataloniában a' Tortosai katoná őrizet egyes erővel ki akart az ostromló seregre tsapni, melly mindazáltal 400 holt, és 300 fogságra esett veszteséggel vissza veretett, és tsak nem minden lovától megfosztatott a' Spanyol lovasság. Az oda való kórmányozó Gróf *D'Ulca*s halálos sebbe esett.“

„Már egynéhány izbe igyekezett az Insurgensek vezére Generál *Balleysteros* Spanyol Országba bé rohanni, de mindenkor vissza veretett. Minap, az alatt, mig a' Frantzia 5 ik corpus a' Gvadiana folyóviz mellett foglalatoskodott, Kordova városát elfoglalni igyekezett, a' midőn Augustus 11-ik napján, Generál *Girard* Villa-Garcia mellett ötöt utól érvén, 6000 emberből álló hadi népét széllyel verte, annak nagy részét le vágta, és minden ártillériáját, s bagazsiáját elfoglalta. — Generál *Balleysteros*t Portugalliába kergette a' Fr. lovasság.

Olasz Ország.

A' Romai közönséges újság levelek szerént, VII. *Pius* Pápa, még most is *Savonában*, a' volt Génuai Respublikának nevezetes városában lakik, és sokkal egészségesebb mint vólt Rómában, a' hol, a' mint a' Geografiából tudjuk, nyárban nem leg jobb a' levegő ég. Igen magános életet él, és ritkán mutattya magát az oda való Publicumnak.

A' Spanyol Ex-Király *IV. Károly*, a' Királynéval, leányával a' vólt Heturriai Királynéval, és az úgy nevezett békesség Herczeggel, Marsiliától nem messze egy kies falusi házban mulattya magát,

Nápoleon Császárnak 15-ik Augustusra esett születése napja Róma városában is meg innepeltetett, és az úgy nevezett *Maria Rotunda* templomban *Te Deum laudamus* tartatott (Ez a' templom igen szép remek munkája a' régi építés mesterségének, melyet Pantheonnak neveztek a' régi Rómaiak). Azon a' napon, tudniillik a' Nápoleon Császár születésének emlékezetes napján rakattak ki legelsőben a' mesterségeknek szép remek munkái is. — A' Sz. Péter templomának legfelsőbb gömbölyü része szépen ki vólt világosítva.

Legemlékezetesebbé tette ezt a' napot, Nápoleon Császárnak az az ott közönségesse tételt végzése, melly szerint a' Ponini dögleletes tónak kiszárztására, ez úttal, 500000 frank rendeltetett, és azoknak, a' kik a' Római és Trasi-menei osztályokban a' gyapottermesztést előmenetelesítik, nagy jutalom ígirtetett. — A' vaccinatio, az az, a' tehén himlőnek bé óltása a' Római tartományokban, a' hol azon megbetsülhetetlen találmány semmi betsben nem vólt ennek előtte, most nagy előmenetelt teszen, kiváltképen minckutánna az oda való Kórmányszék azoknak az öt orvos Doktoroknak, a' kik leg több gyermekeket bé óltanak, nagy jutalmat ígirt vólna, tudniillik az elsőnek 3000, más kettőnek 2000, más kettőnek pedig fejenként 1000 tallért, — Ezeken kívül más 100 orvos Doktoroknak ezüst

Nápoly városában, sőt minden Nápoly Országi tartományokban, Frantzia Országnak példa adása után, elkezdődött már a' szőllő terméséből való nádméznek készítése, és a' gyapot termő plántának szaporitása. — Az a' kék festőfű, mellynek levelével a' régiak, az Amerikai indigó feltalálása előtt, a' fábrikákban, a' posztót és egyéb matériát szép kék színre festettek vala, Nápoly Országban vadon, és nagy bőséggel terem. — Ezt a' hasznos plantát *Linneus Isatis Tinctoriának* nevezte. — *Napoleon* Császár is nagy jutalmat igirt déli Frantzia Országban azoknak a' lakosoknak, a' kik ezt az igen hasznos plántát szaporítani fogják. — Hogyha ennek az Európai Indigónak jó előmenetele leszen, sok milliót el fognak az Anglusok veszteni esztondönként.

A' Frantzia belső dolgokra ügyelő Ministernek javaslására, annak a' Pármái *Bodoni* nevezetű igen híres könyvnyomtatónak, kinek mássa még ekkorig sohol sem találtatott, 3000 pensiót rendelt a' Frantzia Császár. Minden az ő mühelyében nyomtatott könyvek felette szépek és hiba nélkül valók. — A' múlt estendőben a' *Homer Iliását* igen szép nyomtatással adta ki, azon ékes-séggel igyekezik az *Odysseáját* is ki adni.

Orosz Birodalom.

Néhány hetektől fogva, különbkülönbféle, gyakran egymással ellenkező hírek forogtak az Orosz és Török Armadiáknak hol szerentsés hol szerentsétlen egymás ellen való hadakozásokról, és hol ennek a' résznek, hol a' másiknak tulajdonították a' győzedelmet. A' Magy. Kurir iróinak mindenkor szokások lévén, a' közép úton jár-

ni, inkább halgattak, mint sem bizonytalan hírekkel ketségtették volna a' Publicumot.

Most már az Orosz Csász. Armadiától hivatal szerint való tudósítást vévén, kötelességünknek tartjuk azt, úgy, mint a' Bétsi udvari diariumban előadatik, Erd. Olvasóinkal közleni.

Gróf *Kamensky*, az Orosz Csász. Armádiának fő vezére kitanúlván azt a' maga kémjei által, hogy az ellenség Biela, Tirnowa, és Sístow vidékén magát naponként mind jobban jobban meg erőssíti, és *Kuchanjali-Halil*, 's *Muhtar Basák*, és néhány alsóbb rangú Török tisztek *Rustsukhoz* közelgessenek: Gr. *Langeron* Generál Lajtinántot az alatta lévő Orosz seregekkel azon város alá rukkoltatta, és Gr. *Kamensky* gyalogság Generálissának megparantsolta, hogy amazal magát öszve kaptsollyá. Mihelyt a' fő vezér az ostromló seregeknek vezérlését Gróf *Langeron*nak által adta, egyszersmind *Sasz* Generál Lajtinánt által *Giurjowat* körül vétette, és *Rustschuk* várát a' szigetek felől megtámadtatta. — Generál-Lajtinánt *Uwaroffra* pedig azt bizta, hogy azt az ellenséges sereget, melly az ostrom alá rekesztetteknek segítségekre menni igyekeznek, szemem tartsa, és meg ne engedje, hogy a' Dúnán lévő eleséggel meg rakott hajók *Ruttsuk* alá evezhessenek.

Augustus 13-ik napján a' bé záratott ellenség az ostromló Orosz seregekre nagy erővel kitésapott, de nagy veszteséggel vissza veretett. Azon napon arról is tudósittatván az Orosz fő vezér, hogy *Muhtar Basa* magát *Kuchandjali Basával* öszve kaptsolta, a' *Jantra* vizén által ment, és 40000 főből álló hadi seregét a' *Juntra* és *Du*

na folyóvizeknek öszve folyásánál letelepítette, 's azután harmad nappal sántzaiból előbbre nyomúlt volna, Gróf *Kamensky* reájok rohant, 's 600 embert közzülők megölt, a' kik közt vólt a' *Muhtar* - Bassa unokája is. Az ellenségnek ilyen mozdulásaiból világosan ki lehetett húzni, hogy az *Ruttsukot* az ostrom alói felszabadítani igyekezzen; arra való nézve Generál Gróf *Kamensky* meg nem engedte, hogy tsak egy lépés-nire is elébb nyomúlhasson, sőt az Orosz fő vezér avval meg nem elégedvén a' Törökökre reá ment, és erős sántzaikból kihajtotta, a' mint a' következőkből világosabban kitettzik.

A' Török Armádia minden nap a' maga táborhelyének bésántzolásában és megerőssítésében foglalatoskodott, hogy azon segítő sereget, melyet a' Nagy Vezér igirt vala, annál bátrabban elvárhassa. Mellyről az Orosz Armádiának fő vezére *Gr. Kamensky* tudóssítatván, Gróf *Langeron* - nal a' *Ruttsukki* vár ostromoltatását keményebben folytatta, és elvégzette, hogy maga személy szerént mennyen az ellenség ellen. — Arra való nézve a' kormánya alatt vólt Orosz hadi néppel Augustus 24-ik napján, öt tsápattal elindúlt, és minekutánna a' következő napnak estéjén az ellenséghez közel ment volna, mingyárt akkor parantsolatot adott ki annak más napon leendő megtámadására, melly dél előtt 10 órakor meg is esett, és már estéli hét órakor az egész Török armádia semmivé tétetett.

Ennek az igen fontos történetnek következő közelebb való környülállásai vóltanak: Gen. *Lajtinánt Woinoff* Augustus 22-ik napján a' maga corpusával *Ruttsuk* alá érkezvén, 24 óráig

tartott pillenése után, Augustus 24-ikén, a' maga hadi népével, és az ostromló Orosz seregeknek egy részével útnak indúlt, magát Generál *Kamenskyvel* öszve kaptsolta, a' ki ezt az ármádiát öt Colonnéra avagy tsapatra osztotta fel, és az elsőnek vezérlését *Ilowaisky* első Generál Majorra, a' másodikat *Uwarow* Generál Lajtimántarra, a' harmadikat Gróf *St. Priest* Gen. Majorra, az ötödiket pedig *Kulneff* Generál Majorra bizta.

E' meg lévén, Augustus 27-ikén, a' három utolsó Colonnével az Orosz fő vezér Gr. *Kamensky*, az ellenség bal szárnya felé ment, olly feltétellel, hogy annak táborhelyét megkerülhesse, a' két első Colonnével pedig Gr. *Kamensky* gyalogság Generálisa az ellenséget szembe megtámadtatta, a' mint már fellyebb megjegyeztük, dél előtt 10 órakor, Generál Major *Ilowaisky* mingyárt eleinte az ellenségnek 3 redutjait, az az, négy szegületű sántzait megmáshatta, és azokat a' sántzokat, mellyek a' Török hadi seregek Duna vizéig nyuló bal szárnyát fedezte, mind el foglalta. — Azon idő pontjában Gen. Major *Kulneff*, más oldalról az ellenséget megkerülte, hasonlóképen a' Duna felé nyomúlt, és az ott fekütt kis Török tábort elfoglalta.

Noha mindezekből által láthatta azt az ellenség, hogy őtet minden oldalról körülvevették az Orosz seregek; még is mindazáltal, ha szinte keményen tüzeltek is reájok az Orosz ártilléris-ták, meg nem szüntek magokat nagy vakmerőséggel védelmezni. Arra való nézve, az Orosz fő vezér parantsolatjára, dél után hat órakor Gr. *Kamensky* gyalogság Generálisa erőssen tüzelte-tett az ágyúkból az ellenség bal szárnyára, 12

batalliont küldött a' sántzokra való erőszakos rohanásra, Generál Májor *Subajeneff* pedig 10 batallionnal az ellenség táborát hátúl megtámadta, a' Török lovasságot megfutamtatta, üzöbe vette, és annak nagyobb részét öszve aprította — azután mingyárt az Orosz fő Vezér parantsolatjából, a' kormánya alatt vólt hadi népnek egy részét, az ellenségnek utólsó de legerősőbb sántza eleibe vitte, de azt a' bé következett setét éj-jel miatt akkor el nem foglalhatván, annak megvétélét a' következett napra halasztotta. Azon időben, melly alatt ezek történtek, *Berlire* Orosz Oberster a' Török flottillát megtámadta, egynéhány hajóit el foglalta, a' többit rész szerént el-süllyesztette, rész szerént széllyel szórta.

Minekutánna a' Muzulmannok minden oldalról körülvétetve lenni látták vólna magokat, az Orosz fő vezérhez egy fő tisztet küldvén magokat discretióra, az az, a' velek való szabad bánásra fel adták. — Illyenképen a' 40000 főből állott Török ármádia 9 óra el forgása alatt széllyel veretett és semmivé tétetett. — Az egész Török tábor, minden fegyverek, bagazsiájok; ártillériájok, 178 zászlójok, 3 hajójok, és 5000 embereknél több a' győzedelmeseknek kezekbe estek, a' kik közt *Achmet* három lófarkas Basa, két lófarkas Basa, és sok nevezetes Török tiszték vóltanak. — *Kuchandjali-Halil-Basa* Seraskier (All fő Vezér) ebben a' véres vereskedésben el esett. — Minden sántzok, és az egész körül belől lévő mezőség tele vóltak holt testekkel, 5000-nél több maradt a' tsata mezőn. Az Orosz seregeknek keves veszteségek vólt.

Ennek a' tudósításnak elküldetése előtt, Ge-

nerál Májor Gróf *St. Priest* arról tudósította az Orosz fő Vezért, hogy *Sistof* városa és erőssége, melly ellen ő négy batallionnal marsirozott, capitulált, az az, alkunál fogva meghódolt, és hogy az abban volt ellenséges nép, fegyvereiknek, bagazsiájoknak, és minden ártillériaiknak hátra hagyásával szabadon bótsáttatott. — Ennek a' városnak feladatása a' 26-ik Augustusi véres tsatanak következése volt, mellynél fogva az egész Török flottilla, és a' Török hadi sereg magazinumjának, és tábori eszközeinek nagy része a' győzedelmes Oroszoknak kezekbe esett.

Elegyes Dolgok.

A' bódlog Arábiából sok Mokkafé vitetik most Smirnába, 's e' miatt nagyon alább is szállott annak az árra Török Országban. — A' kaffétermő fáknek hazája, Asiának az a' tartománya, tudniillik a' bódlog Arabia, a' honnan 150 esztendőekkel ennekelőtte azt a' Portugallusok a' napkeleti és napnyugoti Indiába által plántálták. Mokka Kaffénak azért neveztetik, mivel déli Arábiának nevezetes városából és kikötőhelyéből *Mokkából* hordják azt Európába a' kereskedők. Ez a' kaffé minden egyéb némű kafféknál szebb és jobb. — A' déli Amérikáit minap fel állott Respublika nagyon öregbül, és hová tovább mind jobban jobban erősödik. Megtartásra méltó dolog, hogy abban még eddig semmi erőszakétel nem esett. Abban a' hirdetményben, mellyet a' Carrakasi Kormányzék közönségessé tétetett, hathatossan inttetnek az új Respublikának lakosi arra, hogy magokat a' Jézus Kristus szent rendeléseihöz alkalmazzassák, és hazájoknak boldogságát, a' valóságnak fényességét, és a' jó erköltsöket tehetség.

gek szerént előmozditsák. — A' Paraquaji tartomány is elhajlott Spanyol Országtól, a' Buenos-Ayresi Vice Királynak való engedelmességről lemondott, de egyszersmind a' felállított Jun-tának előülőjévé őtet választotta.

Berlinben, egy 15 esztendőös ifjú, a' múlt Augustus 26-ik napján magát agyon lötte csak azért, mivel igen nagy hajlandósága vólt a' lo-pásra, és elhitette magával, hogy ő azon gonosz szokásnak ellene nem áthat, melly tselekedetét következő módon vitte végbe. Tudniillik egy pistolyt vett, azt annak rendi szerént megtöltötte, 's egy esméretes borároshoz ment, egy fél itte Malagai bort kérvén az asztal mellé tsendessen leült, poharát megtöltvén egy darab papirost és egy bleiveiszt kért magának. Mind a' kettő vitetvén nékie, maga nevét, és annak az embernek szállását, a' kinél kosztban vólt, felirta. Midőn azon asztalra, a' melly mellett magánosan ült gyertyát akartak vólna vinni, így szóllott: a' mit én irni akarok, úgymond, gyertya világ nélkül is felirhatom. — Ekkor pistolyját kaputja alól kivonván, a' több ott vólt vendégeknek így szóllott: *Jó étzakát!* 's avval föbe lötte magát.

E' folyó September első napján Thüringiában, az Eisenachi Herczagségnek fő városában Eisenachban, következő nagy szérentsétlenség történt: Esteli 9 órakor, egy Frantzia hat lovas 14 mázsa puskaporral, és sok kártatsos 's granatos töltéssel megterhelt szekér azon várason keresztül akarván menni, a' piatzon meggyűllott, 's olly irtodztató ropogást tsinált, hogy Erfurtban is, melly 10 óranra fekszik Eisenachtól meg-

hallatott. Kevés szempillantat múlva annakutána minden szomszéd házak lángba borultak, minden azon puska poros szekér mellett volt emberek és lovak széllyel tépettek. — A' fellobbant puska poros szekértől nem messze egy háza ajtaja előtt két új házasság személy öszve ölelkeve lévén egy előttök feküdt négy szegeletű nagy kő által agyon üttetett. Egy Eisenachi Dörr nevezetű Tanácsosnak házában hét ember találtott halva, maga is öszve égett. Ennek a' házában, a' harmadik emeletven lakott kapitánynak Schenknek, felesége, gyermekei, és egy igen szép's szeretetre méltó hajadon, a' tűzben megfultak, maga az útzára ugorván életben megmaradt, 40 háznál több égett el, a' városban tsak nem minden ablakok öszve töredezték, tsak nem minden kályhák megfűsadoztak. Még a' következett napon is dühösködött a' pusztító tűz, ámbár annak megoltására 100 vizi pusák, és több emberek mentenek légyen is a' szomszéd helységekből — 50 embernél több találtatott halva, 80-nál több sebesitetett meg, soknak keze lába el szakasztott testétől, sokat a' le omlott házaknak falai a' föld alá temettek; egy szóval valaki a' még gyulolt puska poros szekérhez közel vólt, vagy széllyel tepetett, vagy meg égett. Még azok közzül is, a' kik ezen szerentsétlen városnak segítségére mentek masunnán, sokan megfosztattak életektől. — Lehetetlen annak szomorú sorsát leírni; sok familiák megfosztattak hajlékaiktól és javaiktól, sokan feleségeiket, gyermekeiket, mások szüleiket és rokonaikat sirattyák, sokan az életben megmaradtak közzül is megtsonkítottak, 's alkalmatlanokká tétettek minden napi kenyereknek keresésére.